

توان

دافتان معیوبینو هارا خیز پروگرام دری میاشتني خپرونه

دسمبر ۲۰۰۰ میلادی

جدي ۱۳۷۹ هجري شمسى

سال چهارم شماره یازدهم

درین شماره

- سولیکه
- گزارش از سوم دسمبر
- دمعیوبینو دنریوالی ...
- دافغانستان دفتری توپستاخو
- صدای که زندگی را ...
- اویی ، بوئی
- صدای معیوب
- ناتوانی در آموزش
- رهنمود های رندگی
- په معیوبابو رحم او ...
- حواب به نامه ها

طفل معیوب در حال آموختن قرآن مجید

TAWAN:

A quarterly disability publication of the Comprehensive Disabled
Afghan's Programme

Contact:

17C, Gulmohar Lane, University Town

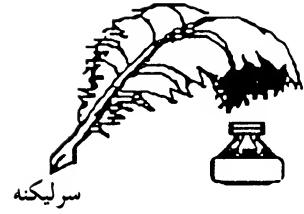
POB 740, Peshawar, Pakistan

Phone: (+92 91) - 841880, 843890, 844693

Fax: : (+92 91) - 844946

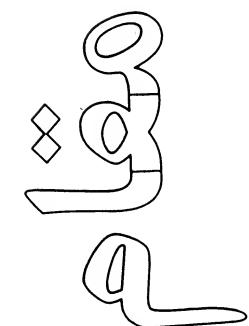
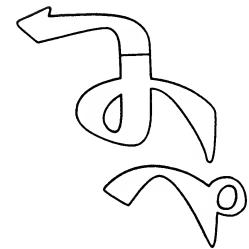
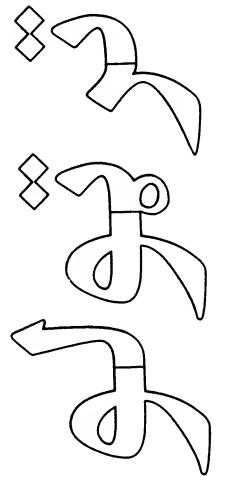
E-mail: uncdap@brain.net.pk

سر لیکنه

د اسلام مقدس دین د بدن له کوم غرې او یا بل کوم دنیوی نعمت نه محرومیدل او بې برخی کيدل عیب او عار نه شمیری او نه پدی شیانو سره دچا مقام راتیتېوی او نه ئې حقوق کموي. كه د حضرت رسول اکرم ﷺ مبارکې زمانی اوپا ورپسی د راشدینو خلفاوو (رض) دور ته نظر وکړو نو دا به له ورایه راته بنکاره شي چې هلته د انسانانو ترمینځ د صحت او مرض په بنا توپیر نه او نه چا دا تصور کړی چې معیوب له نورو نه کم او یا د تیت مقام خاوند دی په دی زمانه کې په لسکونو معیوبان په ډیر عزت، احترام او قدر سره اوسيدلې او حتی چې خنې ئې له ډیرو تکړه او په بدن روغو کسانو نه د مقام او منزلت ، علم او اهمیت له پلوه وړاندې وو. دلته د مثال په توګه د عبدالرحمن بن عوف (رض) نوم را اخلونوموری عظیم صحابې (رض) د احد په غزا کې په پښه ګوه شو خو دی بدنی عیب د رسول ﷺ او نورو مسلمانانو په وړاندې دده شان او مقام راتیتې نه کړ بلکې لازیات د قدر او لور مقام خاوند شو. د تبوک په غزا کې چې ډیر اصحاب (رض) هم تشریف لري د لمانځه وخت رارسیپری او رسول ﷺ پدې وخت کې تشریف نه لري نو عبدالرحمن بن عوف (رض) امامت ته وړاندې کېږي تول جلیل القدره اصحاب (رض) ورپسی اقتدا کوي او نوموری په پښه معیوب ته خدائی ﷺ دومره اهمیت او عزت ورپه برخه کوي چې رسول ﷺ هم دلومړنې رکعت په پای کې تشریف را پړي او په همدي صحابې (رض) پسی اقتدا کوي او کله چې لمونځ تکمیلېری نو رسول ﷺ فرمائی: "ماقبض نبی حتی يصلی خلف رجل صالح من امته وان عبد الرحمن بن عوف سید من سادات المسلمين" نبی تر هغه رحلت نه کوي ترڅو یې چې د خپل امت په یوه صالح پسی لمونځ نه وی کړي، عبدالرحمن بن عوف د مسلمانانو له مخورو مشرانو خڅه دی. وګوري دلته موجود تول صحابه (رض) په پښه معیوب عبدالرحمن (رض) پسی اقتدا کوي د هغه امامت منی، منزلت ئې تسلیموی اور رسول ﷺ پخپله هم لمونځ ورپسی کوي بیا ئې صالح بولی او د مسلمانانو سید (بادار او مشر) لقب ورکوي. نو باید اعتراف وکړو چې اسلام بدنی عیب د انسانی ارزښت منافی نه ګنې، بلکې له معدنوره او بې وسه کسانو سره خاصه معامله کوي، امتیاز ورکوي د مسئولیت بارئې د توان په اندازه را کموي او په مقابل کې یې حقوق زیاتوی، د تولني نورو ګرو ته امر کوي چې د بې وزلاټو مرسته وکړي. په تولنه او حکومت دا لزموی چې د تولو معدنورانو او بې وزلاټو د باعزته ژوند تول اسیاب او وسایل برابر کړي.

سلسله سهولت های خاص برای شان اماده شود. معیوبین داش آموزش میتوانند در شاندار در دفتر پروگرام همه جانبه سوم دسمبر روز جهانی معیوبین با مراسم

مکاتب عادی نسبت به مکاتب خصوصی بهتر به تحصیل خود بپردازند.

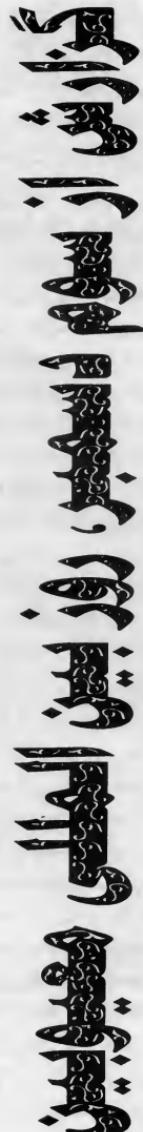
همچنان دی تحصیلات اطفال معیوب را با سهم گیری جامعه و خاصاً همکاری والدین و فامیل ها راجع ساخته و افزود که دلچسپی داش آموزان معیوب تنها مربوط به مردمی نبوده بلکه به کمک های والدین، رضاکاران و سایر ارافیان شخص معیوب میباشد. آقای کولریج همچنان یک سلسله سو تفاهمات را در رابطه به تعليمات نایبنايان ذريعه خط بربيل و ناشنوانيان ذريعه زيان اشاره برملا ساخته و تذكير داد که اين دولسان بذات خود داش نبوده بلکه كليدي است که ميتوان ذريعه آن علم ودانش حاصل کرد. در اخير کلام خود وي اضافه نمود که برای بلند بردن سطح داشن معیوبین ناشنوا در حال حاضر CDAP با همکاري مؤسسات خدماتي معیوبین مانند HIFA (کانون نارسيان شوانى

معیوبین افغان در پشاور برگزار گردید.

درین محلل علاوه بر معیوبین نمایندگان دفاتر ملل متعد و موسسات غیر دولتی و تعداد زیاد علاقمندان شرکت داشتند.

مراسم با قرائت آیاتي چند از قرآن مجید توسط محترم قارئ اسدالله ساطع به ساعت ۹:۳۰ قبل از ظهر روز جمعه اول دسمبر گشایش يافت. سپس محترم اقاي پيتر

کولریج منیجر عمومي CDAP با سخنان ارزشمند خوش آغازگر برنامه گردید. وي در خطاب به اشتراك گفته کان محلل گفت که تا امروز مردم چنین معتقد بودند که معیوبین خصوصاً آنده که از نعمت بیانی و شناونی محرومند به مکاتب خصوصی ضرورت دارند که در حقیقت چنین نمی باشد. این موضوع مکرراً از طرف ممالک متفرق و رو به انکشاف به اثبات رسیده است که این اطفال به مکاتب خاص ضرورت ندارد، بشرط انکه يك

التجاه می کنم که بیانید تا باهم در فضای صلح و دوستی یکجا زندگی کنیم تا انسانیت را از طعنه نتینگین بی انصافی نجات دهیم. یگانه راه جoutes مسائل جهان و مخصوصاً افغانها رجوع نمودن به اصول زرین اسلام و همچنان مسلح ساختن افغانها با سلاح تعلیمات عصری و تعالیم دینی میباشد.

در اخیر با توزیع تصدیقاته های ۱۲ تن از کارمندان تعلیمات خاص مربوط به حوزه های مختلف CDAP توسط محترم پیشکولریج و محترم فاروق وردک و اعطای تعایف توسط اقای پیش کولریج ولینا امر دفتر حمایت اطفال سویدن محفوظ به پایان رسید و مهمانان از نمایشی که از طرف CDAP ترتیب گردیده بود و در

آن موسسات غیر دولتی AAB, ACBL, SGAA, AWCC, SIEAL, DACAAR, OMAR CDAP, AABRAR, BBC, SCA, SAB, AAD, توپلیدات خود را به معرض نمایش گذاشته بودند دیدار نمودند.

همچنان این روز جهانی در دفاتر ساحروی به سهم گیری ACBL (مبارزه افغانها علیه ماین) دفاتر ملل متعدد، دفاتر مین پاکی و دیگر موسسات غیر دولتی با جوش و خروش فراوان تجلیل گردید. چانچه در قندھار این روز با راه انداختن محفوظ سخنرانی ها و بازی های مخصوص توسط معيوبین از قبیل رسیمان کشی، توب دند، مسابقه های بایسکل رانی، سنگ اندازی و دیگر بازی ها و در اخیر با اعطای جواز برای ۵۰ نفر معيوبین اشتراک گننده در محلل برگزار گردید.

فیله در ص(۱۲)

نامبرده رساله در مورد مقایسه گرامی لسان عربی و فارسی به رشتہ تحریر در آورده است و به جهت یابی و بربل دسترسی کامل دارد.

به تعقیب آن گرویی از برادران وخواهان ناشنوا و نایبنا ما با تقديم ترانه های میهنی و پارچه های تمثیلی پیام آور بازتوانی معوبین به زنگینی محلل افزودند.

محترمه جمیله جان عضو کمیته زنان افغان به نمایندگی از معيوبین افغانستان پیامی را که تهیه کرده بود به سمع حاضرین پیشکش نمود که خیلی ها مورد تحسین قرار گرفت. « افغانها از جنگ

افغانستان»، مؤسسه SERVE و مؤسسه IAM روی یک پروژه طبل طدت ترتیب قاموس زبان اشاره به لسان های دری ویشنو مصروف کار آند.

در قسمت بعدی برنامه مختار محمد احسان فیاض کارمند موسسه AAB که از نعمت بصیرت محروم است مطلعی را که در رابطه با ارزیابی مشکلات نایبنا بیان و طرق بیرون رفت از وضع موجوده آنها تهیه کرده بود پیشکش نمودند که خیلی ها مورد پسند حاضرین قرار گرفت.

وی در طفویلت در اثر کترکت و گلکوکما ولادی دید چشمانش را تاسن ۱۰ سالگی

خشته شده ایم، ازین حالت اضطراری به تنگ آمده و دیگر توان برداشت جنگ را نداریم. امروز که جهانیان خود را متمدن و مترقبی می پنداشند و داد از انسانیت می زنند مگر تاکنون جنگ درجهان ماجاریست که باعث تعداد روز افزون زنها، مردها و اطفال معيوب می گردد من از عالمیان

از دست داده ولی با موارد عالی و همکاری فامیلش به تحصیلات ابتدائی و عالی خویش ادامه داده و لیسانسه دپارتمنت عربی پوهنتون کابل بوده بعداً ماستری خود را در لسان عربی از پوهنتون بین المللی اسلام آباد اخذ نموده است.

د افغانستان د فزيورتاسيونو انجمن له پاره کالېټرنس تړ سره شو

ډاکټر عبدالله (سلام) د انجمن دعلمی
مرستیال به توګه انتخاب شول.
هدمانګه د انجمن د رئیس د پیشنهاد
پراساس عتیق الله او محمد داود د
حاضرینو له خوا د سکرتیریت پاره و تاکل
شول.
د شکيلاتو موضوع په اړوند پريکړه
وشو چې انجمن باید یوه اجرائيو کيي،
د نظارات او کنترول کيي، فرهنګي او
تعليمي کيي او د مالۍ کيي، ولري چې
په نتيجه کي نوموري کميتي جوري شوي
او مسئولين بي تعين شول.
په اجندو کي په نورو تولو شاملو

» د علمي سيميانرونو د دايرلو
لپاره پاره جورو.
» د فزيورتاري دفعاليتونو د کييفيت
د لوريولو او پياوري کولو لپاره
مناسيبي تکلاري تاکل.
» دانجمن لپاره د اساسامي
ليکل.
دانجنا سره سه د نوو مسئوليونو د تاکلو
لپاره د فزيورتاسيونو له خوا انتخابات
ترسره شول چې په نتيجه کي راضي خان
همدرد د افغان معيوبينو هراپخيز پروگرام
(CDAP) د فزيورتاري د پروگرام مسئول
دانجمن د رئیس په توګه و تاکل شو.

د افغانستان د فزيورتاسيونو انجمن په کال
د اپريل د میاشتی په ۱۵ مه نېټه د
فزيورتاري دفعاليتونو ته د پرمختګ
ورکولو، حکومت په رسمي چوکات کي
دي مسلک ته د نورو صحی مسلکونو به
څير خاي ورکولو او فزيورتاسيونو د
علمي سطحې دلوريولو لپاره منځته راغي
او په فعالیت بي پيل وکړي.

په دي وروستيو ورڅوکي د افغان
معيوبينو هراپخيز پروگرام CDAP او
IAM د ګډي همکاري په اساس د
افغانستان د فزيورتاسيونو د انجمن
لومړني کانفراں د سپتېبر د میاشتی په ۶

او ۷ نېټه د کابيل د فزيورتاري د
روزنځي په انګکي تر سره شو.
په دي کانفراں کي په مجموعي
توګه ۵۵ فزيورتاسيونو او خينې
نورو مخورو شخصيتونو د هيواد له
بیلا پیلو سیمو خڅون در لیو.

د کنفرانس په اجندو کي لاتدي
موضوعاتو ته خاي ورکړل شو؛
» په مرکري او حوزوي سطحه
د انجمن د مسئوليونو
تاکل.
» دانجمن فعالیته تاکل او

داهيمت له مخي د اولیت
حق ورکول.
» د مسئوليون او اعضاء دندۍ
او مکلتونه تاکل.
» د ګډون او غړیتوب حقوقه تعینو
او د اداره کولو لپاره یو
میکانیزم جورو.

موضوعاتو باندي په تفصیل سره غور او
څېړني وشوي او لزام تدبیرونه ونیول شول.
د افغانستان د فزيورتاسيونو راتلونوکي
غونډله به که خداي ځای ته منظور وه دوده
زره او یو کال ډچوري دمیاشتی په ۱۱ او
۱۱ نېټه په کابيل کي تر سره شي.

د مرستيالتو د تاکلو لپاره ۵ تنه د انجمن د
رئیس له خوا کاندید او حاضرینو ته معروفی
شول چې د رابو اخیستلو په نتيجه کي
محمد یاسین دانجمن د اداري مرستيال.
 حاجي احمد شاه دانجمن د فني مرستيال او

صدای که زندگی را خاموش و جهان را تاریک ساخت

مانند خودش بجهت بدست آوردن پول دست به هر کاری شaque می‌زند.
بلی او با سه طفل همسن و سالش که نسبت به هارون تجربه بیشتر داشتند شروع به جمع آوری چره و فروختن آن نمود. آنها با خاطر یافتن چره باید به مناطق دور دست شهر میرفتند. آنها این چره‌ها را در پشت خود از سرای خواجه که در شمال کابل واقع است انتقال میدادند و در سرای شمالی آنرا به قیمت نازل میفروختند.

اطفال با عقل کوچک شان بیشتر از همه از جنگ و اثرات منفی آن متضرر میگردند و آسیب پذیر هستند. ذره بی تفاوتی آنها باعث معیوبیت‌های میگردد که در طول عمر آنها را از نعمت صحت محروم ساخته ووابسته به رحم و کرم دیگران می‌سازند، مانند هارون که هنوز ۱۴ سال عمر دارد و قبلًا در یکی از خانواده‌های فقیر و مستضعفی که شامل پدر بیکارش، مادرش، شش برادرش و دو خواهرش است در خیرخانه واقع شهر کابل زندگی می‌کند.

حق بعضی مالکیت مادی و معنوی که هر فرد اجتماعی بدون در نظر داشت ملیت، زبان، جنسیت و معیوبیت از آن باید برخوردار و مستقید شود، ولی با تأسف این واره صرف و صرف در رساله‌ها و کتاب‌ها به چاپ رسیده و ثبت قوانین اساسی شده است، و در حقیقت در تمام اجتماعات حقوق اکثر افراد جامعه و بخصوص معیوبین پامل و تلف میشود.

در افغانستان حقوق تمام افراد بطور قابل ملاحظه در جریان جنگ و بعداز آن بطرور اگاهانه و غیر اگاهانه از نظر سیاسی، اجتماعی و اقتصادی تلف گردیده و میگردد که زنان و اطفال بیشتر قربانیان آنرا تشکیل میدهند، زیرا از ارات ناگوار جنگ چون فقر و معیوبیت بالای این دو طبقه زیادتر سایه افگنگنه و باعث محدودیت‌های بیشماری در زنده گی شان شده است. افغانستان از سالها است که میدان جنگ های خانمانسوز شده و فقر و معیوبیت باهم ریشه عمیقی پیدا کرده است. امرار معشیت "آب از دم شمشیر خوردن" شده است. دره قدم ماین، چره و راکتی که بازمانده جنگ جویان ناعاقبت اندیش است انتظار انسانی را می‌کشد و بخصوص اطفال این نوهلان معموس را که غربت و بیچاره گی حق طفل بودن و زندگی عادی را از آنها گرفته و آنها را مجبور به انجام کار‌های شاقه چهت بدست آوردن رزق و روزی کرده است.

در پهلوی آن او در مکتب نزدیک منزل شان بنام آزاد خان در خیرخانه در صفت پنجم به درجه اعلی مصروف درس بود. او یک طفل ذکری و هوشیار بود. همینکه میگوییم طفل ذکری، هوشیار و درجه اعلی به این معنی است که او میتوانست شرایط زندگی

اقتصاد ضعیف هارون را مجبور ساخت تا دست بزند تا ازین طریق بتواند فامیل اش را اعاشه نماید. اوتصمیم گرفت تا بعداز وقت مکتب در حلقة اطفالی شامل شود که

ومشکلات اش را به خوبی درک نماید. ولی ای کاش او وهمقطارانش از خطر این کار چه از طریق مکتب، جامعه و فامیل اش آگاهی میداشتند.

تقریباً این کار معمول روزانه هارون بود که با یک احساس خستگی ناپذیر و بدون اینکه به طفولیت و حقوق آن پی ببرد ادامه میداد. زیرا این حقوق اش را جنگ از نزدش به یغما برده بود و هنوز هم در جستجوی این بود که چگونه واژ چه راهی نان بdest آورد و هنوز در گرداب یدبختی غوطه ور شود. روزی این کار هارون به یک فاجعه انجامید که فصلی جدیدی مملو از غم و اندوه را دو زندگی هارون گشود. احمد یکی از همراهانش یک چره را یافت که بزرگتر بود و همینکه آنها میخواستند آنرا به پارچه های کوچک تبدیل نمایند این چره که در حقیقت یک بم انفجار ناشه طیاره بود و بنام بم خوشئی یاد میشد منفجر شده و با سازیز کدن گردوخاک به اطراف شان و بعد از یک صدای بلند و دلخاشی به یک سکوت مطلقی انجامید.

بعداز چند دقیقه هارون احساس درد شدیدی در چشمانت نموده و بهوش آمد و متوجه شد که چیزی را دیده نمیتواند سر و رویش در خون غرق بود و دوست اش احمد هم بسوی دیگر با صدای پرازناله و درد کمک طلب نمینمود.

اطفال زخمی با متهم شدن مشکلات زیاد توانستند تا خود را به سرک رسانیده و بعداً به کمک اهالی آن منطقه در نزدیکترین شفاخانه که بنام شفاخانه بین المللی سرای خواجه یاد میشد انتقال داده شدند. بعداز اخذ کمک های اولیه ضروری

انسان ازین حق برخوردار شود. در حالیکه امید بینائی یک چشم اش هنوز هم در دلش هزاران بار جوانه زده و او را به یک آینده ای پرشمرتی دلداری میدهد. او میگوید: حالا داکتر صاحب چشم ام را معاينه کرده و میگوید که با یک عملیات بسیار کوچک و باصرف پول خیلی ها کم من میتوانم دوباره بینا شوم. بلی این عملیات بسیار کوچک معنی و اهمیت خیلی ها بزرگی در زندگی هارون داشته و پولی خیلی ها کم مانند کوکی است که شاید بارش بالکی شانه های هارون و فامیل اش سنگینی کرده و یکبار دیگر هارون را از حق اش که عبارت از بینا شدن است محروم سازد. زیرا خودش با بسیار ناراحتی میگوید. "... بازهم موضوع اقتصاد است و من توانائی پرداخت مصارف عملیات را ندارم".

پس اشخاص معیوب بالخصوص اطفال معیوب این قشر مظلوم جامعه که با دلایل مختلف همه حقوق شان از آنها سلب شده برایشان فرصت داده نمیشود که مانند اطفال نورمال رشد کنند و در فعالیت های روزمره به آسانی شامل شوند. این عمل به ذات خود آنها را به انزوا میکشاند. زیرا حتی والدین نیز ازین حالت یعنی معیوبیت شان دلتنگ شده و توجه را از آنها کاسته و حق دیگری که محبت والدین است از ایشان سلب میگردد.

آری این حقوقی است که از اطفال معیوب گرفته شده اند ولی اگر جامعه و والدین همه باهم به حرکت آیند و توجه نمایند بسیاری ازین حقوق بزودی و آسانی اعاده میگرددند.

ومعاینه نتیجه این شد که هارون یک چشم خود را کاملاً از دست داده و فقط یک روشنائی خیلی ها کوچک در چشم دیگرش موجود است که یگانه روزنه ای امید اوست و او را وادر میسازد که هنوز هم امیدوار به آینده بوده و بکوشد. قسمیکه قبلًا یاد آور شدیم، فجایع مانند جنگ و ماین مشکلات و محدودیت ها را برای انسان ها ایجاد میکنند و آنها را معیوب یا معلول می سازند و باعث میشود تا اکثرًا معیوبین در مناسبات اجتماعی وغیره اشتراک ننموده، تصامیمی که در سطح فامیل و اجتماع گرفته میشود خلاف میل شان بوده و حق اظهار نظر و تصمیم گیری ندادسته باشند.

حالا هارون در لیلیه نابینایان بسر میبرد و عضو انجمن نابینایان است. یکبار دیگر حق دیگر که بسر بردن با فامیل وزندگی فامیلی اش است از او صلب شده، زیرا فامیل اش نمیتواند او را در قسمت تعليم و دیگر ضروریات منحیت یک فرد نابینا (معیوب) کمک نموده و همین محیط شفاخانه ولیلیه زندگی فامیلی اش را تشکیل میدهد که دیگر همه چیز بمنظرش بیگانه و نامأнос بوده حتی پدر و مادرش. هارون میگوید: من بسیار کنجدکاو بودم و هستم، ازینکه به صفت اول هستم خیلی ها رنج میبرم زیرا من قبلًا متعلم صنف پنجم و شاگرد ممتاز و اول نمره صنف خود بودم. اما بازهم به بسیار زحمت توانستم تا خط بریل را بیاموزم و شامل مکتب شوم. امروز هارون از جمله خوشبخترین معیوبین محسوب میگردد زیرا شرایط درس خواندن برایش مهیا بوده و میتواند منحیت یک

کاچتی، بچتی

زرگونه

په چل، چل دکلیوالو خلکو خخه ووتلم، د زړو او سپینو ډومباری ته چې د بازار په یوه لري خنده کې وو ورغلم.

یوه او سپنه مې له بلې سره جنګوله، ناخاپه مې په یوی غتني او سپني چې د کور لپاره به ونګ (هاونګ) تري جورپدای شو ستړگې ولکیدي یو سور ہوسیلی مې له خولې وڅوت!! بیا مې وویل: که وروستی عقل پرمبی واي، بیا به نه واي بدېختي.

د بې سوچه، بې تدبیره کار، انجام وي پښیمانی.

سوچ مې کار ونه کاوه، په منډه ورتېشوم، نوري او سپني مې سره یوی اوبلې خواته کړي یو دم مې یو (کړنګ) واوریدو نور په خان خبر نه وم.

د یوی نیمعی شبې ورځی وروسته چې را بیدار شوم، شاوخومامي، سپین بېری بودا پلار سپین سري مور، کشرخور او منځوی ورور ولز وو.

د ستړگو په رون کيدو سره مې په مور اوبلار کې سا پوکړل شوه، خوشحاله شول مور مې په منډه راخخه پښته وکړه چې: شکر خدايه! زوي مې زوندي دی!

زويکه! خونګه یې! بیدار یې؟... ماویل هو! .. ته خونګه یې؟ مور مې راته دا لنډي وویله چې:

که وروستی عقل پرمبی واي ماپه نه لیدل غمونه او ویرونے له هغې وروسته مې تول وجود په دي حال شو.

د مشرانو خبروته چې خوک اوتي بوتی واي او هونۍيارنو ته غور نېږدي ده ګې به دا حال وي او خکه خو خلک حق لري چې نوم یې هم اوتي بوتی کېږدي.

خو انسوس چې دا عقل هغې وخت له ماسره نه وو:

پستوني او پایخې یې پورته کړل تول بدن یې ویلهنګ اونټ بولت شوی، چې په لیدوئی په زړه درد من شوم شریف خان وايې: له ډېره وخت راهسې به ماد کلې د نورو هلکانو سره زړي او سپني تولولي او بیا به مو په بازار کې خڅولې ... یو وخت زموږ کلې ته د ماین پېندونکی خلک راغلي وو او مشرانو او خوانانو ته یې د ماین خطرې بیان کړي وي. هغې وخت موږ کوچنی وو.

موږ به کله چې په دېنت او بیابان کې د او سپنې په راتولو لګیا وو، یوه، یوه مشر سپې یا خوان به راته وویل:

هلکانو! دا بد کار دی، خدای! مکړه یوه ورخ به له ماین سره مخامنځ شئ: بله حلله روزې خانته پیدا کړئ.

خواري او غربې وکړئ. موږ کله د داسې پېښې سره مخامنځ شوی نه وو. د مشرانو خبرې به راته خوشی اوتي، بوتی بشکاریدی: ډېر به مو په خبرو کې دا نوم (اوتي، بوتی) یادولو. بله ورخ یوه سپین بېری سري ترلاس نیولې او د ماین د خطر خڅه یې راته خبرې کولې ډېر نور خلک هم راته ولاروو.

د سپین بېری خبرې ختمي شوي ولاړ، زه راروان شوم، خوانانو راته وویل: دا اوس یې خه درته وویل: کوره پام کوه چې نوري او سپني تولی نکري؟ ماورته وویل: دا خوشی اوتي، بوتی دي ... له هغې شبې نه وروسته به زه هر چاته چې په مخه ورغلم، راته به یې اوتي، پوتی وویل. ما فکر کاوو چې؟

نه ماین شته، نه غمونه
خپل خان ته یې ساتینه

تعجب؟!!.... داخنګه نوم دی! (اوتي، بوتی)

دا دشريف خان، عرفني نوم دی چې د اړکون ولسوالۍ او په کور کلې کې پدې نامه سره پېژندل شوي، وښنده، تنکۍ، بشایسته خوان او خلمي وو:

دسلطان باغ په هوتيل کې د ډودۍ او لمانځه لپاره ناست، دمه یې کوله، یوه ملکګرۍ یې ورځ کړ!

ای! اوتي بوتی! راشه ډودۍ و خوره! شریف خان خواب ورکړ، زه اول لمونځ کوم، بیا ډودۍ خوره:

ماته ډېر تعجب بشکاره شوه و مې غوبنټل چې په چل، چل کې خان ورسه په تماس کې کړم، او د نوم، حالت، کیفیت او جریان راته معلوم شي.

په منډه رپاځیدم د کوهی خخه مې د او داسه لپاره بدنې ورته ډکه او وړاندې کړه. وخت مې پیدا کړو پښته مې تري وکړه!

ای وروره! تاته ولې خلک (اوتي، بوتی) وائی؟ نوم دی خد دی؟ د وویل!

مامکه! زما اصلی نوم شریف خان دی. پوبنټه ته خو شکر، روغ، رمت، سلامت او په غوبنې پتې یې!

شریف خان! مامکه! زما بدن تول غلبیل دی، دا متل د اوریدلې چې (خدای) نه وي وڈلی، نه مری).

نایابانی در آموزش

ترجمه و نگارش: داکتر نجیب الله "محبوب"

(قسمت سوم)

تأثیر عوامل محیطی:

Engelmann در سال ۱۹۷۷ واضحت

گفته: شاید ۹۰ فیصد یا بیشتر از ۹۰ فیصد اطفالی که بالای شان تا به ناتوانی در آموزش زده شده واقعاً مصاب این تکلیف نباشند زیرا در دماغ اینها نواقصی وجود ندارد بلکه علت اساسی این تکلیف، تدریس نادرست وضعیف است.

اینها در وقت تولد مصاب ناتوانی در آموزش نبوده اند. دو دانشمند مذکور عقیده دارند که بهترین وسیله کمک وهمکاری با اطفال مصاب مشکلات در آموزش، تعلیم دادن مناسب همان مهارت ها و مسابی است که طفل در آن ها ضعیف است مثلاً در خواندن یا حل سوالات حساب، احصائیه های مختلف و زیادی نشان داده که مشکلات اکثر اطفالی که مصاب ناتوانی در آموزش تلقی شده اند باصلاح یا بهتر شدن کیفیت تدریس و تعلیم بسیار کمتر شده در ۱۰ فیصد واقعات مشکلات اطفال مصاب ناتوانی در آموزش شاید ناشی از عوامل داخلی سیستم اعصاب مرکزی باشد (که در شماره گذشته شرح شده) اما در ۹۰ فیصد حالات عامل اصلی همانا تدریس نادرست وضعیف است.

بطور خلاصه در حال حاضر در مورد تعیین علت یا عمل این تکلیف نظریات و مفکروه های مختلف موجود بوده اما علت قطعی آن روشن نیست. وهر وقت سبب یا اسباب این تکلیف روشن شد شاید راه های وقايه

Lovitt در سال ۱۹۷۸ سه نوع عوامل محیطی را که بالای مشکلات آموزشی این اطفال تأثیر ناگوار دارد شرح کرده که عبارتنداز:

- تشوشات هیجانی روحی.
- فقدان تشویق و تحرک.

- سیستم درسی ضعیف و نادرست. اکثر اطفال مصاب ناتوانی در آموزش، تشوشات سلوکی هم دارند (در مورد Behavioral Disorder در شماره های آینده بحث خواهیم کرد) اینکه آیا تشوشات سلوکی سبب ناتوانی در آموزش و یا ناتوانی آموزش سبب تشوشات سلوکی میگردد یا فکتور های دیگری در بروز آن ها دخیل است. تا حال واضح نشده با آن هم در نتیجه تحقیقات پژوهش ها ثابت شده که بعضی مسایل تشویقی و تعلیمی که سبب بهبود سلوک طفل میگردد در عین زمان سبب بهبود آموزشی آنها نیز میگردد.

یک عامل عمدۀ که سبب بهبود مشکلات آموزشی طفل میگردد اصلاح کیفیت سیستم تعلیم و تربیه است. Lovitt در این مورد می گوید: تعلیم و تربیه ضعیف وهدایات ضعیف درسی رول اساسی در بروز ناتوانی در آموزش دارد. گرچه یکتعداد اطفال از معلمان ضعیف نیز چیزی می آموزند اما همه اطفال این چنین خوشبخت نیستند. دانشمند دیگری بنام

از آن نیز کشف شود. ناگفته نماند که بعضی از علماء که علت ناتوانی در آموزش را تکالیف سیستم اعصاب مرکزی میدانند نیز باین عقیده اند که عوامل محیطی خصوصاً کیفیت تدریس در ازدیاد یا بهبودی مشکلات آموزشی اطفال تأثیر دارد.

پذیرش اجتماعی:

در این شکی نیست که اطفال مصاب ناتوانی در آموزش اکثراً بنابر موجودیت تشوشات سلوکی و هیجانی نظر به سایر اطفال پذیرش اجتماعی Acceptance کمتری دارند اما بعضی متخصصین این رشتۀ نظریه احصائیه ها و راپور های مختلف دریافته اند که این شاگردان از تحفه های تشویقی و جوابیز در اثنای آموزش لذت بیشتری برده و احساس خوشنودی و رضایت می کنند. همچنان پذیرش اجتماعی اینها اکثراً مربوط است به فضای بوجود آمده توسط والدین، معلمان و سایر مربوطین این اطفال. اگر اینها بتوانند فضای صمیمیت و آموزنده را برای اطفال خویش ایجاد کنند، سلوک و آموزش این اطفال بهتر شده و در نتیجه هم صنفان و هم سالان غیر معیوب شان با آنها علاقمند میگردند و این هم واضح شده که هر قدر این علاقمندی با اینها بیشتر گردد به همان اندازه حالت سلوکی و آموزشی شان بهتر می شود. لذا آموزگاران محترم باید جداً نکات فوق را مد نظر داشته باشند.

(ادامه دارد)

رهنمود های رنگی

از خدا بترس
شب و روز قرآن بخوان
مرگ را فراموش مکن
باخلق خدانيکي کن
هميشه توکل با خدا کن
پريهيز گار باش
صله رحم داشته باش
هميشه باوضو باش
چشم وزبان خود را ببند
به تضرع و توبه و بحال بیچارگی
از کس چيزی مخواه
پرده کسی را مدر
مداومت به قرائت سوره تبارک
مداومت به قرائت سوره واقع شب
میان شام و خفتهن بد ذکر خدا مشغول باش
در وقت ساختن وضو دقت کن
با پدر و مادر نیکی کن
خود را پاک نگهدار

میخواهم دانا ترین مرد باشم
از خاصان درگاه خداوند باشم
هميشه دل من روشن باشد
هميشه در رحمت حق باشم
از دشمن به من آفتش نرسد
در آفت مردم خوار نباشم
عمر من طولانی باشد
روزی من زیاد گردد
به آتش دوزخ نسوزم
بدانم که گناهم به چه چیز ریخته میشود
سنگین ترین مردم باشم
پرده عصمتمن دریده نشود
گورم تنگ نباشد
مال من بسیار شود
فردای قیامت اینما باشم
خدای متعال را در نماز حاضر بیم
در نامه اعمال من گناه نباشد
برای من عذاب قبر نباشد

باتن سالم خویش در چشم مردم محترم
بودم و من هر کجائي هم معزز مکرم
قوم من قدرم بداشت و می نمود تعظیم من
ظاهرآ در روز شب کل می نمود تکریم من
لیک که معلول شدم و این تنم معیوب گشت
احترام من به چشم مردمین سرکوب گشت
نی کلانی ماند در قوم و نه اعزاز من
نه شنیدند بعداز معلول گشتن آواز من
می نمایند از منی نفرت زانکه معیوب
تاکه معدوز گشته ام در نزد شان نامطلوب
پس مرا باک نباشد گر خدا راضی بود
اجر من کافی دهد آن روز که قاضی بود
گر شدم معیوب این قدر خدای ذوالجلال
برمنی بود و من راضی از آن بی قیل وقال
من همان هستم که بودم پیش زمعیوب گشتن
همتم سالم و کامل گرچه ناقص شد تنم
ما گروه معیوبین داریم توکل با خدا
هم رضا داریم قضا را این گوییم با یک صدا
"فروتن" همدرد باش با خلق خصوصاً معیوبین
کن حذر از کبر، کس را در نظر حیر میبین

معیوبینو نمیوالي وردی ترانه

هل ملا، همکار

زره او خیال می بینا صرف چشمان نایينا

۳۴ افغان نایينا، مسلمان نایينا

۳۵ معروف له دیدار منج دیار او دیدار

چه زره یه بیدار په هر کار او روز چهار

له لیدو د کتاب پاک قرآن نایينا

زره خیل خیال او به چه موتولو سل در ته کرم

زره هفده نایينا چه لیکل در ته کرم

زره او خیال می بینا صرف چشمان نایينا

نیانایان د وطن مو شول نایينا

دیلدر شهو ملت، و زان مو افغانستان

زمه او خیال می بینا صرف چشمان نایينا

هر چه سوال چاته نه که په دی ناروا

غيرت او هعت دی هدنا تقاضا

معجزه نیز د وطن نه سلام دی زما

نه هوشان، هر یو کونه او هر یو ناگویا

نه همکار یه سستا غزل خوان نایينا

زره او خیال می بینا صرف چشمان نایينا

دروندوالی (نائئائي) مخنيوي

کموالی په سترگو کي د داسې علامو سبب کېږي چې په پای کي روندوالي منع ته راخي. د ويتامين A کمی هغه وخت پيدا کېږي چې بنه خورا کونه ماشومانو ته نه رسپري اويا په خوراکونو کي د پورتنيو موادو کمبنت وي چې په دې توګه په اينه کي د ويتامين A ذخیره پاي ته رسپري او لزمه ده چې د خوراکونو په واسطه نوموري ويتامين A بيرته لاس ته راشي مختلفي ناروغتياوي لکه اسهال، سو تغذى او سرخکان د ماشومانو ژوند له خطر سره مخامن کوي خکه چې دغه ناروغتياوي دماشوم اشتلهاله منځه وړي او په دې توګه ويتامين A د ماشوم په بدنه کېږي.

د ويتامين A کموالی په وړو ماشومانو کي د شپړومیاشتو خڅه نیولې تر شپړو کالو پوري صحت ته تاوان رسوي، هغه ماشومان چې د مور له شیدو خڅه برخمن وي د ويتامين A له کمې سره لې مخامن کېږي. خکه چې د مور شیدي په لوړېو میاشتو کي زيات ويتامين A لري.

هغه خوراکونه چې د ويتامين A ورځنۍ اړتیا پوره کوي :
هغه ماشومان چې عمر يې د دوو کالو خڅه کم وي یو نيمه کاچوغه ګازري (پخې شوي).

۱ کاچوغه زېږي پټاتې
۱/۳ پیاله شنې پانې لرونکي سابه
۱/۲ متوسط ام
هغه ماشومان چې د ۶-۲ کالو عمر ولري:
۲ کاچوغه حل شوي ګازري
نیمه کاچوغه زېږي پټاتې
نیمه پیاله شنې پانې لرونکي سابه
۲/۳ متوسط ام.

ترجمه: ظاهره "عظیمی"

- ۲. په شپړ کلني کي چې ماشوم په بنوونځي کي نوي داخليېري او یا د بنوونځي دماشومانو په هکله دا لندې تکي د توجه وړ دي:
- د ويتامين A له کمبنت خڅه دي مخنيوي وشي.
- باید دماشومانو مور او پلار ته د محلی یا اولسی درملو خطرونه وښودل شي چې هغوي تري دده وکړي.
- هغه ماشومان چې د ليدلو ستونزي لري باید وېژندل شي.

د ويتامين A کموالی:

ويتامين A کموالی په ماشومانو کي دستړګو د بشپړ او یا قسمی روندوالي ترقولو عام دليل دي او هم دماشومانو د زياتي مريني باعث اوسب کېږي. هغه شيان چې د ويتامين A د کمبنت او دماشومانو د مريني خڅه مخنيوي کوي هغه دا دي:

د خارویو شیدي او محصولات، دکبانو غوبنه، دمورشیدي، دهګي زېړ، بیلا بیل سابه او هغه سابه چې رنګ یې زېړ او سوروي ترجیح ورکول کېږي.
ويتامين A دانسان په اينه (جګر) کي ذخیره کېږي او د ودي دپاره ضروري دي او هم دشپې له خوا دنه ليدلو خڅه مخنيوي کوي، او دستړګو باندې سطحه روغه او مرطوبه ساتي. د ويتامين A نشتوالي يا

د روغتیا د نړیوال سازمان WHO د شمیر له مخني په نړۍ کي یو نیم ملیون نایینايان موجود دي چې له دې جملې خڅه زیاته برخه یې په آسیا او افريقا کي لیدل کېږي. په پرمختیایي هیوادونو کي دماشومانو روندوالي معمولاً د هغو شرایطو له کبله منع ته راخي چې د سترګي قرنیه (مخکینې برخه) زخمی کوي لکه د ويتامين کمبنت، د شري (سرخکان) انتانات، د نوي زېږيدلې ماشوم د سترګو د منضمی پرسوب او همدارنګه د عنعنوي وطنې درملو استعمالول. او همدارنګه نور ستر عوامل کترکت. تراخم، جینیتکي ناروغتياوي. تر وخت دمخه زېږيدنې مشکلات او دغیر نورمال زېږيدو سببونه هم وي.

په پرمختیایي هیوادونو کي د دغون ناروغتیا وو تقریباً ۷۰ فیصده د علاج وړ دي که چېږي په موقع اقدام وشي کیدای شي چې يا علاج او یا یې مخنيوي وشي. په دې ارتباط دا لندې تدبیرونه باید عملی شي.
۱. دماشوم د زېړون په دوران او لوړۍ میاشت کي:

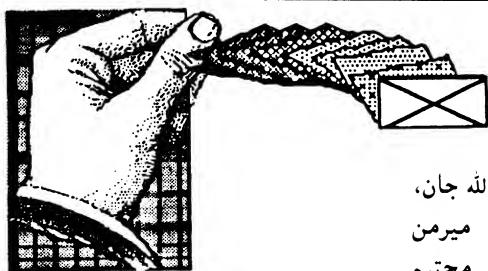
▪ دېډایښت نه وروسته دېر ژر د سترګو بانوګان پاک کړئ. که چېږي د سترګو انتې بیوتیک موجود وي په سترګوکې یې ووهي چې د پرسوب خڅه مخنيوي وشي.
▪ هغه ماشوم چې نوي پیدا کېږي باید سترګوکې په معاینه شي چې دستړګو په کسي (مردمک) کي یې کوم داغ موجود نه وي اویائې سترګو کي دعاډۍ حالت خڅه غټې يا وړي نه وي که چېږي داسې علامې ولیدل شي سمدلاسه دي ماشوم دستړګو ډاکټر ته دکټنې او معاینې لپاره یووړل شي.

پلک همیپه بانو رحم او مهربانی

رحمت محتاج او مستحق وی، لکه معیوبان بی وزلان، او دا هم باید له یاده ونه باسو چې رحمت او رحم کول دا ندی چې خوک په خوله دعوه وکړي چې زه رحیم او مهربانه یم بلکې هغه باید د عمل په د ګر کې له نورو سره په مرسته تعاون، همدردي او غم شریکی خپله مهربانی ثابته کړي. رسول ﷺ به دعبدالله بن ام مكتوم (رض) دیرخیال ساته خصوصاً له هغه نه وروسته چې د عبس سورت لومړنی آیتونه نازل شول نو چې کله به هم نوموری د رسول ﷺ مجلس ته راغی رسول اکرم ﷺ به خپل چادر ورته وغواړواوه او ورته فرمایل به ئې "مرحبا..." په خير راغلي... همدا راز معاویه (رض) به د احنف بن قیس (رض) چې ګود او پوند و دیر عزت کاوه او کله به چې دده دربار ته راغی نو د دیری مهربانی، له مخې به ئې په خپل مجلس کې خای ورکاوه او پخپل تخت به بې وسره کیناوه.

د خمکې په او سیدونکو رحم وکړي ترڅو الله تعالی رحم دربیاندی وکړي. اسلام له هر مسلمان نه دا غواړي چې زړه ئې له رحمت او مهربانی نه ډک وي په هر چا او هربې وزله رحم وکړي. طبرانی روایت کوي چې نبی اکرم ﷺ فرمائی: "لَنْ تَوْمَنُوا حَتَّى تَرْحَمُوا قَالُوا: يَارَسُولُ اللَّهِ كُلُّنَا رَحِيمٌ، قَالَ: إِنَّهُ لَيْسَ بِرَحْمٍ أَحَدُكُمْ صَاحِبٌ، لَكُلُّهَا رَحْمَةُ الْعَامِيِّ" ترهafi پوري مو ایمان کامل ندی ترڅو په نورو رحم کونکي نه وي، دوی (اصحابو "رض") وویل: يا رسول الله ﷺ مونږ خو توں رحم کونکي یاستو، رسول ﷺ و فرمایل: رحمت دا ندی چې یو خوک پخیل ملګرۍ او دوست رحم وکړي بلکې مطلوب رحمت هغه دی چې عام وي او په تولو وي. ګورو چې رسول ﷺ د ایمان کمال په رحم کولو پوري مربوط بلی دی او بیانی هغه رحمت چې ایمان ورباندی پوره کېږي هغه بلی دی چې په تولو مخلوقاتو وی، خصوصاً هغه کسانو چې د

د هرانسان، معیوب وی که سالم، وینه، مال او آبرو یو شانته حرمت او ارزښت لري. هیچا ته نه دی روا چې په دی دریو شیانو تجاوز وکړي، او تول مسلمانان پدې مکلف دی چې نورو ته له هر دول زیان او ضرر رسولو نه خان وساتي هیڅوک له خان نه کم ونه بولی، د هیچا سپکاوی ونه کړي او تل دا کوښن وکړي چې په نورو رحم وکړي، لاس نیوی یې وکړي. په بدې ورځ نیکي ورسه وکړي او په غم یې غمجن شي، او تر تولو نه زیات رحمت باید په معیوبانو، بې وسانو او معذورانو وشي خکه دوی له نورو نه زیاتي توجه مرستي او همدردي ته اړ دي. مسلمان باید په هر چا خصوصاً بې وزلان او بیمارانو مهربانه وی خکه په کوم زړه کې چې رحمت نه وي هغه ته رسول ﷺ شقی (بدبخت) ویلى دي، او په مخلوقاتو رحم کول یې د الله تعالی د رحمت او مهربانی سبب بلی فرمایي: "... ارحموا من في الارض يرحمكم من في السماء"

چواب په فاهمه ها

از ولایت قندھار، محترم هدایت الله جان، محترم منگل احمدی، محترم حبیب الرحمن صدیقی از لیسه عالی انصارالمؤمنین ولایت وردک، محترم عبدالمحبوب بهزادی، محترم جمع على حسين، محترم قیام الدین "مایار".

بعضی از مطالب شما درین شماره به نشر رسیده اند و چون گنجایش نبود تا تمام مطالب را به نشر برسانیم امید در نشرات بعدی از آن ها استفاده کرده بتوانیم وامیدواریم همکاری های تان را در آینده هم با ما دوام بدھید.

همکاران عزیز هریک محترم ذبیح الله "معروفی" از ولایت قندھار، محترم حبیب الرحمن صدیقی از لیسه عالی انصارالمؤمنین ولایت وردک، محترم جميله وردک از ولسوالی بلخ، محترم استاد دین محمد، محترم مولوی محمد معصوم از ولسوالی چک وردک، محترم مولوی محمد شمس الرحمن "فروتن" محترم رفیع الله، محترم محب الله "محبت"

بیان های ارزشمند

- برای اینکه اطفال تان را از معیوبیت دور نگهدارید، آنها را درست پرورش کنید.
- اگر می خواهید اطفال تان صحتمند باشند، آنها را باشیر مادر تغذیه و پرورش کنید.
- باخانم های حامله کمک کنید تا از غذا های پروتیامین و صحی استفاده کنند تا از معیوبیت اطفال شان جلوگیری شود.

آیا طفل شما شنیده میتواند؟

- آیا شما باید بالای طفل خود چیغ بزنید تا او شما را در ک کند؟
- آیا او خاموش است؟
- آیا او گفتار مسخره آمیز دارد؟
- آیا در حرف زدن آهسته است؟
- اگر شما در باره شنوانی و حرف زدن طفل تان به تشویش هستید بیانید با کارکن اجتماعی صحبت کنید. اوهر روز در مرکز CBR است.

بقیه از ص (۳)

قلب به معیوبین افغان مستحق ترین قشر جامعه افغانی است کمک های مالی و معنوی نمایند. دفترساحوی بلخ بتاریخ یازده جنوری ۲۰۰۱ ازین روز باشکوه فراوان در ادیتوریم پوھنتون بلخ تجلیل به عمل آورد، که مقامات دولتی استادان و شاگردان پوھنتون و کارکنان مؤسسات غیر دولتی و دفاتر ملل متعدد در آن اشتراک ورزیدند. وهمچنان این روز با مجالس، نمایش ها و با سروdon ترانه های زیباترnost معیوبین در غزنی، وردک، لوگر و هرات برگزار گردید که درین موقع ۳۰۰ پیغامی رابع به روز بین المللی معیوبین به مردم توزیع گردید.

دوم ۲۵٪ زکات را مختص به معیوبین کشور می سازد تا برای اعشه، تعلیم و تربیه آنها بمصرف برسد. محترم لیزلی که به نمایندگی از انسجام کننده کمک های بشری ملل متعدد برای افغانستان آقای ارک دیمول سخنرانی می نمودند معیوبین را افراد توأمnd جامعه معرفی نمودند و گفتند که معیوبین می توانند حتی رهبری جامعه خود را در پشت بگیرند مانند والی تنظیمه کندهار محترم ملا محمد حسن رحمانی واکثریت رهبران تحریک طالبان. محترم رشیدی رئیس پلان کندهار در اخیر از درخواست نمودند تا جهانیان با خلوص

درین محفل محترم خلیل الرحمن بهیر مسئول پروگرام CDAP در حوزه جنوب غرب، محترم رشیدی رئیس پلان کندهار، محترم لیزلی ناظم اداره ملل متعدد در حوزه جنوب غرب راجع به حقوق و مشکلات افراد معیوب سخنرانی نمودند. محترم رشیدی در فرمان محترم امیر المؤمنین ملامحمد عمر مجاهد را در جلسه قرائت نمودند. فرمان اول به همه نایبیان که حافظ قرآن شریف هستند حق میدهد تا در چوکات رسمی دولت به حیث مأمور رتبه سه پذیرفته شوند و معاش قانونی خود را از دولت اخذ نمایند. فرمان

چېروونکۍ

د افغان معموبیتو هزار خیز پروگرام (CDAP)
د لیکنکی د بورڈ تو نظر لاندی

ښته، د عملکرو ملنونو له خوا د افغان معموبیتو

هرا او خیز پروگرام

کل مهر لین ۱۷۰

پست بکس ۲۲۰ یونیورستی ناون، پیسور

په افغانستان کې رخور پتني

بلخ

پیروزه همه جانیه میوبین افغان اکمیته

سویبدن دروازه بلخ، تزدیک کوچه نمن

نهړ مزار شریف. تلفون ۲۷۷۶

لخار:

پیروزه همه جانیه میوبین افغان اکمیته

سویبدن سرک اوول، متصل شفاخانه صحت

غایبه شهر جدید غالقان

وردک:

د افغان معموبیتو هزار خیز پروگرام / د

اور تو پیدی ورکشاب - دغرنۍ شاوا

قندهار

د افغان معموبیتو هزار خیز پروگرام / د

دفتر د کندهار شاوا UNOCHA

هرات

پیروزه همه جانیه میوبین افغان، جاده

محسن، عقب کوئسلګری اېران ټردیک

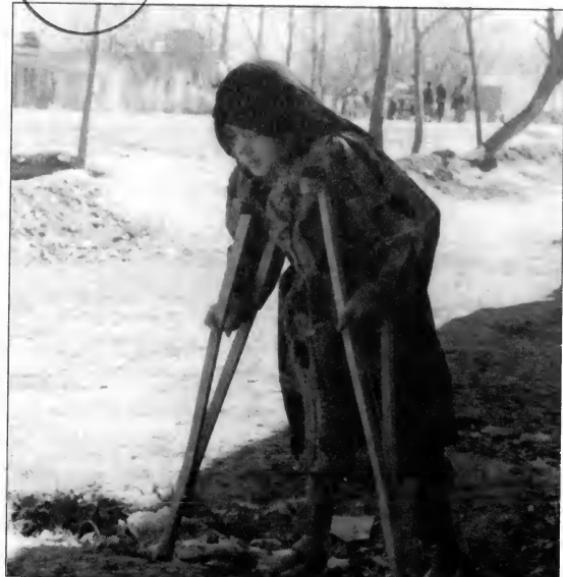
دفتر WFP - هرات، افغانستان

د حکمی پر او سیدونکو رحم

وکړي

چې الله در باندې رحم

وکړي

چو ایستاده ای دست افتاده ګیر